

17. *Словарь иностранных слов*. — М.: ГИИНС, 2000. — 856 с.
18. *Oxford advanced learner's dictionary of current English* / Hornby A.S. — [ed. by S. Wehmeier]. — 7th ed., ster. — L.: Oxford Univ. Press, 2005. — 1216 p.
19. *Barber N. The Daughters of the Prince*. — L.: Coronet Books, 1990. — 528 p.
20. *Braine J. Room at the Top*. — Moscow: Foreign Language PH, 1961. — 272 p.
21. *Dickens Ch. The Life and Adventures of Martin Chuzzlewit*. — Harmondsworth: Penguin Books, 1994. — 720 p.
22. *Falconer C. Venom*. — L.: Coronet Books, 1991. — 458 p.
23. *Galsworthy J. A Modern Comedy. B. III. Swan Song*. — M.: Foreign Languages PH, 1956. — 344 p.
24. *Maugham W. S. Cakes and Ale*. — Moscow: Progress Publishers, 1980. — 240 p.
25. *Steel D. Star*. — N.Y.: A Dell Book, 1990. — 474 p.
26. *Taylor Bradford B. A Woman of Substance*. — L.: Grafton Books, 1981. — 878 p.
27. *Wilde O. The picture of Dorian Gray*. — М.: Менеджер, 2000. — 302 с.

Є. Ю. Віноградова

КОМПЛІМЕНТ ЯК ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ ІНТЕНЦІЙНОГО ВПЛИВУ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДІАЛОЗІ (на матеріалі сучасного англомовного роману)

У статті розглядаються особливості компліменту як ефективного засобу мовленнєвого маніпулювання в діалозі. Основна увага приділяється виявленню синтаксичних типів компліменту як маніпулятивної дії. Зроблено висновок стосовно найтипівіших синтаксичних конструкцій англійських компліментів, що використовуються з метою мовленнєвого впливу.

Ключові слова: комплімент, маніпуляція, мовленнєвий вплив, ефективність комунікації, синтаксичний тип.

Іе. Yu. Vinogradova

THE COMPLIMENT AS THE MEANS OF EXPRESSING THE INTENTIONAL IMPACT IN THE ENGLISH LITERALY DIALOGUE (based on modern English novel)

The article looks upon the peculiarities of compliment as an effective means of speech manipulation in the dialogue. The author focuses upon singling out syntactic types of the compliment as an act of manipulation. A conclusion is made as to the most typical syntactic constructions of the English compliments paid with the purpose of the speech impact.

Key words: compliment, manipulation, speech impact, efficiency of compliment, syntactic type.

Стаття надійшла до редакції 11.03.2013 р.

УДК [811.112.2+811.161.2+811.161.1]’342.9’276.11’33:82-54

Е. В. ЛАРІНА

ТЕМПОРАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ ТОЛЕРАНТНОСТІ / ІНТОЛЕРАНТНОСТІ В МОВЛЕННІ ПОЛІТИКІВ (на матеріалі німецької, української та російської мов)

У статті розглядаються просодичні ознаки толерантності / інтолерантності в мовленні політиків Німеччини, України та Росії на рівні темпоральних параметрів. Виявлено загальні закономірності й істотні відмінності темпорального оформлення відповідних мовленнєвих актів.

Ключові слова: інтонація, темпоральний компонент, мовленнєвий акт, толерантність, інтолерантність, політичний дискурс.

Глобальний розвиток міжнародної та міжкультурної взаємодії потребують розв’язання проблеми толерантності в усіх сферах комунікації, у тому числі політичній. Це зумовлено тим, що сучасні форми урегулювання проблем і конфліктів у політичній та інтеркультурній взаємодії не завжди є ефективними. Просодичні параметри мовлення виступають одним із елементів інтенціонального плану висловлювань [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9] і є у політичному дискурсі важливим засобом формування перлокутивного ефекту толерантності / інтолерантності. Вирішення питань, які пов’язані з дослідженням функції просодії толерантності / інтолерантності поряд з іншими підсистемами мови в політичній комунікації, дозволяє визначити роль просодії як важливого фактора прагматичного впливу на політичну свідомість слухачів у сучасній соціокультурній і політичній ситуації Німеччини, України та Росії і робить дане дослідження актуальним.

Темпоральний компонент інтонації відіграє важливу роль у передачі толерантності / інтолерантності в мовленні політиків у трьох зіставлюваних мовах. При зіставленні тривалості

експериментальних фраз, за оцінками деяких аудиторів, окремі темпоральні характеристики були віднесені до релевантних ознак, що відрізняють толерантні і інтолерантні висловлювання.

Матеріалом дослідження слугували 480 звукових та аудіовізуальних записів виступів сучасних політичних діячів (180 для німецької мови, 150 для української та 150 для російської). Тривалість звучання виступів політичних діячів Німеччини (J. Rau, A. Schavan, R. Von Weizsäcker, U. Voigt) склала 120 хвилин; України (В. Янукович, Ю. Тимошенко, В. Ющенко, О. Тягнибок) — 107 хв.; Росії (Д. Медведєв, В. Путін, Е. Лимонов, В. Жириновський) — 128 хв.

До характеристик, що відрізняють толерантні й інтолерантні висловлювання, належить уповільнений темп вимовлення ядра більшості сприйнятих на слух інтолерантних фраз і зростання часової контрастності між головним наголошеним і попереднім складами. Тривалість і кількість пауз, за оцінками аудиторів, є важливою ознакою типу мовної реалізації у трьох мовах: тривалість пауз при передаванні інтолерантності приблизно вдвічі перевищує відповідний показник толерантних висловлювань і в німецькому, і в українському, і в російському мовленні. При електроакустичному аналізі темпорального компонента інтонації толерантних / інтолерантних реалізацій, у першу чергу, розглядалася абсолютна тривалість фрази в цілому.

Дані, що характеризують середню тривалість толерантних / інтолерантних висловлювань у мовленні політичних діячів, мають неоднозначний характер. Порівняння часу фонації фраз у німецькій, українській та російській мовах показало, що приблизно в 60 % випадків тривалість фрази, в цілому, при реалізації інтолерантних висловлювань у мовленні політиків перевищує даний показник толерантних. Однак слід зазначити, що тривалість фрази, в цілому, не є показовою для розрізнення толерантності / інтолерантності висловлювань. Більш універсальною часовою характеристикою, що дозволяє зіставити часові показники фраз, які містять неоднакову кількість слів, є темп мовлення (або зворотна йому величина — середньоскладова тривалість).

Отримані на досліджуваному експериментальному матеріалі середньоарифметичні значення тривалості складу вимовлення толерантних / інтолерантних фраз (див. табл. 1) свідчать про різну роль темпоральних характеристик у німецькій, українській і російській мовах як ознаки, що розрізняє два типи мовленнєвих реалізацій.

Таблиця 1

Темп вимовлення толерантних/інтолерантних фраз у німецькій, українській та російській мовах (мс)

Мова	Середньоскладова тривалість (мс)		Коефіцієнт варіації		K _т
	толер.	інтол.	толер.	інтол.	
німецька	237	285	0,43	0,47	1,20
українська	220	205	0,39	0,45	0,93
російська	177	173	0,42	0,36	0,98

Якщо в німецькій мові $K_t = 1,20$ помітно вище одиниці, то в українській і російській мові величина цього коефіцієнта близька до одиниці.

Природно, що абсолютні показники середньоскладової тривалості вимовлення в значній мірі розрізняються у різних дикторів. Причому межі варіювання темпу вимовлення фраз у німецькій мові при вираженні толерантності становить 190/325 мс, для передавання інтолерантності — 224/399 мс. Для усунення впливу індивідуальних особливостей у темпі мовлення дикторів розглядалися відносні характеристики темпу (див. табл. 2).

Таблиця 2

Відносна середньоскладова тривалість вимовлення толерантних/інтолерантних фраз у німецькій, українській та російській мовах (в. о.)

Мова	Середньоскладова тривалість		Коефіцієнт варіації		K _т
	толер.	інтол.	толер.	інтол.	
німецька	0,97	1,04	0,38	0,23	1,07
українська	1,02	0,98	0,34	0,35	0,96
російська	0,98	1,03	0,32	0,19	1,05

Наведені відносні показники демонструють значно меншу залежність середньоскладової тривалості від того, до якої групи мовленнєвих актів (толерантних / інтолерантних) належить

фраза. Перевірка гіпотези про однорідність зазначених вибірок за критерієм Стюдента [1] переконливо свідчить, що показник середньоскладової тривалості не є відмінною ознакою належності фрази до толерантних або інтолерантних висловлювань.

Аналіз показує, що вирішальною характеристикою варіативності темпу висловлювань є тип накладеного модального значення толерантних / інтолерантних реплік у мовленні політиків. Так, при продукуванні толерантних фраз із семантикою миролюбного переконання і інтолерантності з маркірованим значенням агресивного переконання, інтолерантні репліки за темпом вимовляння істотно прискорені у всіх трьох мовах (німецька — 1,05 / 0,87, українська — 1,03 / 0,89, російська — 0,97 / 0,79 в.о.), у той час як при реалізації конотативних значень погрози, образи (інтолерантні мовленнєві акти) у зіставленні з миролюбним твердженням і дружелюбним переконанням (толерантні мовленнєві акти) показники темпу набувають протилежного характеру: інтолерантні заяви вимовляються з уповільненням темпу мовлення порівняно з толерантними, наприклад, німецька мова — 0,93 / 1,17, українська — 0,89 / 1,09, російська — 1,01 / 1,18 в.о.). Саме цією обставиною зумовлено розходження в оцінках аудиторомі ролі темпорального компонента просодії в диференціюванні толерантних / інтолерантних реплік у мовленні політиків.

Вивчення зв'язку темпоральних характеристик і акцентної структури фраз дозволило виявити певну залежність між ними. А саме, як у випадках реалізації толерантності, так і при продукуванні інтолерантності у мовленні в трьох мовах відмінності в темпі вимовляння фрази можна пояснити більшою тривалістю складів, що знаходяться під фразовим наголосом (логічний, емфатичний, синтагматичний) у порівнянні з іншими наголошеними складами синтагми. При цьому найдовшим, як правило, є ядерний склад висловлювання, маркірований синтагматичним наголосом. Це, безсумнівно, свідчить про важливість темпоральних характеристик в усному мовленні для ритмічного оформлення фраз у цілому. Що ж стосується впливу акцентно-ритмічної структури на характер протиставлення толерантних / інтолерантних фраз за їхньою темпоральною організацією, то такої залежності не виявлено.

Статистичний аналіз із використанням критерію Стюдента [1] свідчить про належність вибірок, що репрезентують середньоскладову тривалість толерантних та інтолерантних фраз для різних акцентних структур, до однієї генеральної сукупності. Аналогічний висновок отримано при аналізі темпоральних характеристик висловлювань, які передають значення толерантності / інтолерантності, щодо їх залежності від граматичної будови фраз.

Одержані експериментальні дані свідчать про те, що темп вимовляння фрази виконує важливу синтаксичну функцію в інтонаційному оформленні усних висловлювань. Зокрема, вислови у формі повноскладних речень вимовляються значно швидше, ніж висловлювання у вигляді еліптичних побудов. Уповільнений темп вимовляння еліптичних фраз зберігається в обох досліджуваних типах мовної реалізації (толерантних і інтолерантних), що характерне як для німецької, так і для української та російської мов.

Однак на роль темпу як розрізняльної ознаки толерантних / інтолерантних реплік граматична будова фрази не впливає. Крім вивчення середнього темпу фрази в цілому, цікаво порівняти темп вимовляння кожної зі складових частин синтагми (перед'ядерної, ядерної та заядерної) у двох типах мовленнєвої реалізації (див. табл. 3).

Таблиця 3

Усереднені значення темпу вимовляння перед'ядерної, ядерної та заядерної частин толерантних/інтолерантних фраз (в. о.)

Мова	Перед'ядерна частина			Ядерна частина			Заядерна частина		
	Середньоскладова тривалість		К _д	Середньоскладова тривалість		К _т	Середньоскладова тривалість		К _д
	гол.	інтол.		гол.	інтол.		гол.	інтол.	
нім.	0,98	0,95	0,97	1,06	1,08	1,02	0,95	0,93	0,98
укр.	0,9	0,93	1,03	1,02	1,10	1,08	1,04	1,07	1,03
рос.	0,94	0,96	1,02	1,06	1,16	1,10	0,96	0,97	1,01

Як показує аналіз отриманих даних, у зіставлюваних мовах спостерігається своєрідна часова організація толерантних та інтолерантних висловлювань.

В українській і російській мовах темпоральна структура фрази характеризується помітним збільшенням тривалості ядерних складів при вираженні інтолерантності (210 мс) порівняно з фразами, які передають толерантне ставлення (150 мс), при слабкій залежності темпу перед'ядерної та заядерної частини від типу мовленнєвого акту.

У німецькій мові на вивченому матеріалі достатньо чітко виявляється інша картина часової організації фрази. Відмінність Кт ядра від одиниці в німецьких фразах виявляється неістотною, про що переконливо свідчать результати статистичного аналізу. Перевірка гіпотези про однорідність зазначених вибірок за критерієм Стюдента не дозволяє віднести ці особливості темпоральних характеристик до числа релевантних ознак, що відрізняють два типи мовленнєвої реалізації у німецькій мові. Можна припустити, що в німецькій мові тривалість вимовляння є важливою розрізнявальною характеристикою якості голосних звуків на сегментному рівні, але має меншу можливість бути використаною як ознака, що диференціює толерантне ставлення від інтолерантного на рівні просодії висловлювання.

Для трьох зіставляваних мов характерна, в основному, однотипність локалізації темпорального максимуму протягом вимовляння всієї фрази у двох зіставляваних значеннях. Як правило, локалізація максимуму середньоскладової тривалості не змінюється: як у толерантних мовленнєвих актах, так і в інтолерантних максимальне значення середньоскладової тривалості вимовляння розташовується в одному і тому ж відрізку фрази (найчастіше в ядерній частині). Для обох зіставляваних типів мовних сигналів характерним є уповільнення темпу в ядерному складі у порівнянні із перед'ядерним; заядерна частина висловлювання найчастіше характеризується прискореним темпом у порівнянні із ядром промовляння фрази, проте це виражається нечітко, оскільки зміна темпу в цій частині синтагми значною мірою залежить від акцентної структури фрази. Зокрема, для української мови характерним є максимальний час звучання кінцевого складу, тому фрази з акцентною структурою, де останній наголошений склад не є ядерним, характеризується зниженням темпу вимовляння заядерної частини у порівнянні з ядром.

Говорячи про інші відмінності темпоральних характеристик фраз у зіставляваних мовах, можна відзначити, що дані цієї роботи підтверджують висновки інших дослідників про те, що час звучання переднаголошених складів в українській і російській мовах більший, ніж у німецькій.

Зазначені вище особливості темпоральної структури фраз однаковою мірою проявляються як у висловлюваннях толерантного характеру, так і в реалізаціях інтолерантного плану і, отже, не можуть слугувати дистинктивними ознаками типу мовної реалізації.

Участь часового компонента інтонації значною мірою визначає виділення комунікативного центру фрази в німецькій, українській і російській мовах. Основним фактором при цьому є часова контрастність головного наголошеного складу по відношенню до переднаголошеного. Такий спосіб виділення ядра не використовується лише при локалізації головного наголошеного складу на початку фрази. Оцінюючи цей фактор у кількісному відношенні (шляхом співвіднесення тривалості голосних зіставляваних складів), можна відзначити, що часова контрастність між ядерним і попереднім ненаголошеним складом у висловлюваннях, які передають значення інтолерантності, помітно збільшена у порівнянні з висловлюваннями, що виражають толерантність. Зокрема, величина відношення тривалості головного наголошеного та переднаголошеного складу складає в інтолерантній фразі *Islam heisst nicht Frieden!* 1,61 в. о., а в толерантній *Unser Staat schützt die Religionsfreiheit aller!* — тільки 1,34 в. о. Перевірка методом математичної статистики дозволяє віднести цю особливість темпоральної структури фраз до числа релевантних ознак, що відрізняють два типи мовної реалізації (толерантні і інтолерантні мовленнєві акти).

Однією з найбільш яскравих ознак, зазначених аудитором серед особливостей, що розрізняють толерантність від інтолерантності в мовленні, є кількість пауз та їх тривалість у двох типах мовленнєвих актів. Аналіз експериментальних даних на матеріалі німецької, української і російської мов повністю підтвердив висновки аудиторського аналізу: як кількість пауз, так і їх тривалість у висловлюваннях інтолерантного характеру значно більші, ніж у відповідних фразах толерантного плану (табл. 4). Паузи всередині синтагм у досліджуваному експериментальному матеріалі зареєстровані здебільшого в інтолерантному мовленні.

Таблиця 4

Кількість і середня тривалість пауз у висловлюваннях толерантного/інтолерантного характеру (мс)

Мова	ПАУЗИ							
	Міжсинтагмені				Внутрисинтагмені			
	Кількість		Тривалість		Кількість		Тривалість	
	тол.	інтол.	тол.	інтол.	тол.	інтол.	тол.	інтол.
німецька	208	169	132	265	5	28	110	253
українська	193	165	151	261	7	33	127	406
російська	184	176	170	360	8	37	153	386

Загальна тривалість міжсинтагмених пауз у висловлюваннях інтолерантного характеру перевершує їх число і тривалість у толерантних фразах у середньому вдвічі і в німецькій, і в українській, і в російській мовах.

У літературі існує думка, що тривалість паузи пов'язана з темпом мовлення, а саме, чим швидше темп, тим коротше паузи, і навпаки. Якщо припустити, що існують певні «нормативні» межі тривалості пауз при цьому темпі, то абсолютна тривалість паузи сама по собі не може показати, чи є ця пауза тривалою або короткою [10, с. 71]. Для встановлення зв'язку тривалості пауз із темпом мовлення визначалася відносна тривалість пауз (див. табл. 5).

Таблиця 5

Усереднені показники відносної тривалості пауз у висловлюваннях толерантного/інтолерантного характеру (в. о.)

Мова	ПАУЗИ							
	Міжсинтагмені				Внутрисинтагмені			
	Кількість		Тривалість		Кількість		Тривалість	
	тол.	інтол.	тол.	інтол.	тол.	інтол.	тол.	інтол.
німецька	1,23	1,22	0,55	1,30	0,024	0,165	0,48	1,12
українська	1,26	1,30	0,70	1,62	0,036	0,200	0,58	1,70
російська	1,24	1,39	0,86	1,84	0,043	0,210	0,71	1,69

Наявний експериментальний матеріал дозволяє зіставити відносну тривалість міжсинтагмених і внутрисинтагмених пауз у двох типах мовленнєвої реалізації німецькою, українською та російською мовами. Розгляд відносних характеристик підтверджує зроблений раніше висновок про суттєвий характер відмінностей між двома типами мовленнєвої реалізації за характером міжсинтагменої та внутрисинтагменої паузації. Збільшення кількості та тривалості пауз при вираженні інтолерантності є істотною ознакою диференціації толерантності / інтолерантності у трьох зіставлюваних мовах.

Проведене дослідження темпоральних характеристик реалізації толерантності / інтолерантності у мовленні політиків дозволило виявити ряд спільних для німецької, української та російської мов ознак, що диференціюють дані типи мовленнєвих актів, а також деякі особливі для кожної мови риси диференціації. У німецькій, українській і російській мовах спостерігаються такі спільні для них закономірності.

1. Збільшення часової контрастності між головним наголошеним і переднаголошеним складами в інтолерантних висловлюваннях належить до числа важливих відмітних ознак диференціації типів мовленнєвих актів.

2. Кількість і тривалість пауз є яскравою розрізнявальною ознакою толерантності / інтолерантності. Тривалість міжсинтагмених і внутрисинтагмених пауз в інтолерантних висловлюваннях перевищує їх тривалість у толерантних фразах більш ніж удвічі, а число внутрисинтагмених пауз в інтолерантних фразах більше у п'ять разів у порівнянні з толерантними.

3. Незважаючи на те, що середній темп фрази дещо різниться у двох типах мовленнєвої реалізації, він не може вважатися універсальною дистинктивною ознакою, що відрізняє толерантність / інтолерантність висловлювання ані в німецькій, ані в українській, ані в російській мовах. Це зумовлено тим, що, залежно від накладеного на мовленнєві акти модально-оцінного значення толерантного / інтолерантного характеру (миролюбне твердження, дружлюбне переконання, тверда вимога / погроза, образа, звинувачення, грубе повчання, агресивне переконання), відмінності в темпі вимовляння реплік мають нестабільний характер.

4. Синтаксична будова фрази не впливає на роль темпу як розрізнявальної ознаки толерантності / інтолерантності у мовленні політиків.

5. Локалізація темпових максимумів не залежить від типу мовленнєвої реалізації і, отже, не бере участі в диференціації толерантних і інтолерантних висловлювань.

6. Акцентно-ритмічна структура фрази не впливає на роль темпорального компонента в розрізненні ознаки толерантності / інтолерантності в мовленні політиків.

Специфічні для кожної із зіставлюваних мов особливості темпорального оформлення двох типів мовленнєвих актів полягають у такому.

1. Темп виголошення ядерної частини уповільнений в інтолерантних висловлюваннях у порівнянні з толерантними в українській і російській мовах.

2. У німецькій мові тривалість вимовляння як важлива розрізнявальна характеристика якості голосних звуків на сегментному рівні не використовується як ознака, що відрізняє толерантне ставлення від інтолерантного на рівні просодії висловлювання.

Отже, дані експериментально-фонетичного дослідження просодичних характеристик толерантності / інтолерантності, що виявляються на рівні темпорального компонента інтонації в мовленні сучасних політиків Німеччини, України та Росії, надали можливість виявити релевантні спільні та конкретно-мовні засоби актуалізації дистинктивних характеристик такого мовлення. Просодичні параметри мовлення виступають одним із елементів інтенціонального плану мовленнєвих актів і є в політичному дискурсі важливим засобом формування перлокутивного ефекту толерантності / інтолерантності. Сучасна теорія і практика толерантного спілкування будується на основі безперервної адаптивної моделі толерантної мовної комунікації, яка сприяє формуванню прагматичної толерантної компетенції сучасного суспільства.

1. Бровченко Т. А. Метод статистического анализа в фонетических исследованиях / Бровченко Т.А., Варбанец П.Д., Таранец В.Г. — Одесса: Изд-во ОГУ, 1976. — 101 с.
2. Бровченко Т. О. Методи експериментального вивчення просодичної структури тексту / Т. О. Бровченко // Наукові праці МДГУ ім. Петра Могили. Філологія. — Миколаїв. — Т. 55. — 2006. — Вип. 42. — С. 53—55.
3. Бут Н. А. Просодические характеристики ситуативно обусловленных иллокутивных актов группы «минативов» (экспериментально-фонетическое исследование на материале современного немецкого языка) : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.04 «Германские языки» / Н. А. Бут. — Тамбов, 2004. — 185 с.
4. Вербич Н. С. Інтонація переконування в публічному мовленні (експериментально-фонетичне дослідження) : Дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 «Українська мова» / Н. С. Вербич. — Київ, 2007. — 204 с.
5. Григорьев Е. И. Прагматический аспект речевой просодии : автореф. дисс. ... доктора филол. наук : 10.02.04 «Германские языки» / Е. И. Григорьев. — М., 1996. — 48 с.
6. Дубовский Ю. А. Вопросы просодии устного текста / Ю. А. Дубовский. — Минск: Высшая школа, 1975. — 295 с.
7. Карандеева Л. Г. Ситуативно обусловленная вариативность просодических характеристик директивных иллокутивов : экспериментально-фонетическое исследование на материале современного немецкого языка : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Карандеева Людмила Георгиевна. — Тамбов, 2006. — 201 с.
8. Кодзасов С. В. Исследования в области русской просодии / С. В. Кодзасов. — М.: Языки славянских культур, 2009. — 496 с.
9. Королёва Т. М. Интонация модальности в звучащей речи / Т. М. Королёва. — К.; Одесса: Вища школа. Головное изд-во, 1989. — 147 с.
10. Цеплитис Л. К. Анализ речевой интонации / Л. К. Цеплитис. — Рига: Зинатне, 1974. — 137 с.
11. Essen O. von. Hochdeutsche Satzmelodie / O. Von Essen // Zft. Für Phonetik. — Bd. 9. — Hft. 1. — 1956. — S. 75—85.
12. Fiukowski H. Sprecherzieherisches Elementarbuch / H. Fiukowski. — Leipzig: VEB Bibliographisches Institut, 1984. — 474 S.
13. Gutenberg N. Hören und Beurteilen / N. Gutenberg. — Frankfurt/Main: Scriptor, 1984. — 208 S.
14. Wunderlich D. Der Ton macht die Melodie — Zur Phonologie der Intonation des Deutschen / Wunderlich D. // Intonationsforschungen. — Tuebingen : Hrsg. von Hans Altmann, 1988. — S. 1—37.
15. Zillig W. Bewerten : Sprechakttypen der bewertenden Rede / W. Zillig. — Tubingen: Niemeyer, 1982. — 318 S.
16. Zwirner E. Probleme der Sprechmelodie / Zwirner E. // Zft. fuer Phonetik. — 1952. — S. 1—12.

E. V. Larina

PROSODIC CHARACTERISTICS OF TOLERANCE / INTOLERANCE AT THE LEVEL OF TEMPORAL PARAMETERS IN THE SPEECH OF POLITICIANS (ON THE BASIS OF GERMAN, UKRAINIAN AND RUSSIAN)

The article deals with the prosodic characteristics of tolerance / intolerance in the speeches of politicians representing Germany, Ukraine and Russia at the level of temporal parameters. Common regularities and essential differences within the temporal characteristics of corresponding speech acts are identified.

Key words: intonation, temporal component, speech act, tolerance, intolerance, political discourse.

Э. В. Ларина

ТЕМПОРАЛЬНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ РЕЧЕВЫХ АКТОВ ТОЛЕРАНТНОСТИ / ИНТОЛЕРАНТНОСТИ В РЕЧИ ПОЛИТИКОВ (НА МАТЕРИАЛЕ НЕМЕЦКОГО, УКРАИНСКОГО И РУССКОГО ЯЗЫКОВ)

В статье рассматриваются просодические характеристики толерантности / интолерантности в речи политиков Германии, Украины и России на уровне темпоральных параметров. Выявлены общие закономерности и существенные отличия темпорального оформления соответствующих речевых актов.

Ключевые слова: интонация, темпоральный компонент, речевой акт, толерантность, интолерантность, политический дискурс.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2013 р.